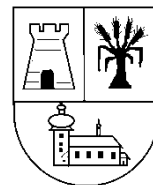

OBECNÍ ZPRAVODAJ

Radim, Studeňany, Tužín, Podhájí, Lhán

Občasník

◆ Květen 2014 ◆

Číslo 5

Obec Radim společně s místními organizacemi Vás srdečně zve

v sobotu 17. května 2014 na

OSLAVU 120 LET ZALOŽENÍ SDH RADIM

Dopolední program:

Okrsková soutěž v požárním sportu, v prostoru za radimským hřbitovem.

- ❖ **8.00 – 8.30 hod** - příjezd sborů
- ❖ **8.30 hod** - zahájení okrskové soutěže

Odpolední program:

- ❖ **13.00 hod** – oslava 120 let založení SDH Radim na hřišti za školou.
- slavnostní zahájení a vyhodnocení okrskové soutěže
- koncert dechové hudby „**Táboranka**“
- ukázka požární techniky
- vystoupení hudební skupiny „**Jiří Schelinger LMB Retro Band**“
- a další doprovodný program
- Oslavy budou zakončeny taneční zábavou od **19.30 hod**, hraje hudební trio **EFEKT z Hořic v Podkrkonoší**.

Občerstvení po celý den zajištěno - těšíme se na vaši účast – přípravný výbor!

Výročí v našich vískách

Červen

MÁLEK JAN

ERLEBACHOVÁ VĚRA

LUŇÁKOVÁ MILUŠE

ŠINDLAR ZDENĚK

DUCHÁČKOVÁ LIBUŠE

KOPAČKOVÁ HANA

Pranostika

Chladno a večerní mlhy v máji, hojnost ovoce a sena dají.

Když máj vláhy nedá, červen se předá.

Odvoz domovního odpadu

V měsících květen až říjen bude prováděn odvoz TS Jičín vždy v pondělí ráno pouze v sudých týdnech.

Placení vody

Byl proveden odečet vodoměrů za zimní období, poplatek za vodu se vybírá na OÚ v úředních hodinách.

Zprávy ze ZŠ a MŠ

Projektový den „Den Země“

Letošní Den Země jsme pojali formou **projektového** vyučování. Zaměřili jsme se na ochranu **životního prostředí**, konkrétně jsme se věnovali odpadkům. Řekli jsme si, jak lidstvo zacházelo s odpady v průběhu historie a jak se k tomuto problému snažíme stavět dnes. Přiblížili jsme si, jak **třídít odpady** a co patří do jednotlivých základních typů kontejnerů. Nezapomněli jsme zmínit, že ve městech jsou také rozmístěny kontejnery na šatstvo a elektroniku. Na závěr projektového dne jsme se vydali do obce posbírat odpady. Každý žák dostal rukavice a podařilo se nám nasbírat tři igelitové tašky odpadků. Tímto dětem moc děkujeme!

Dopravní výchova

Dne **24. 4. 2014** proběhla povinná výuka dopravní výchovy, na kterou jsme odjeli na Střední podnikatelskou školu Altman v Jičíně, v jejímž areálu je dopravní hřiště. Výuku vedl bývalý dopravní policista pan Vích. Součástí výuky byla povinná výbava jízdního kola a výbava cyklisty, dopravní značení a pravidla silničního provozu. Po teoretické části se děti netrpělivě těšily na praktickou část, kde si všechny nabyté vědomosti zkusily „naostro“. Po úspěšném zvládnutí testů, které nás čekají v příštím termínu, obdrží žáci **průkaz cyklisty**. Za zmínku ještě stojí pochvala pana instruktora našim žákům za vnímavé chování v průběhu celého dopoledne.

Divadlo ve školní družině

Celý březen jsme ve **školní družině** poctivě nacvičovali **divadelní představení** pro naše malé kamarády z mateřské školy. Nenechali jsme se rozhodit trémou, i když byla převeliká a krásně zahráli pohádku „**O ČERVENÉ KARKULCE**“.

Maminka (Eliška) nachystala dobroty pro babičku a varovala Karkulku, ať nechodí zkratkou. **Karkulka (Kamilka)** neposlechla a pak si v břiše vlka postěžovala, že na ni prší limonáda. **Babičce (Maruška)** se ve vlčím břiše ztratilo revma a diváci se za bříška popadali, když **myslivec (Vanesska)** chytil **vlka (Anička)** v hledišti i na „pódium“. Šikovnou pomocnicí přes kulisy se stala **Adélka M.** Foto z představení si můžete prohlédnout na <http://zsamsradim.rajce.idnes.cz/>

Co nás čeká a nemine:

- budeme se připravovat na **výtvarnou soutěž „Léto v knize“**
- **15. května** vyrazíme se **školní družinou** do místní **knihovny**
- **28.května** od 13.00 hod. do 16.30 hod. proběhne zápis dětí do MŠ
- ještě než skončí školní rok, vyrazíme na **školu v přírodě a školní výlet** (4.+5. třída do Prahy)
- **červen** začneme oslavou **dne dětí** a vypravíme se na návštěvu **Hasičů do Jičína**
- akce **Bezpečný pes** a **koncert pěveckého sboru** si užijeme také v červnu

Zemědělství na Tužíně

V 19. století bylo zemědělství v obci na nízké úrovni a nestačilo uživit početné rodiny. Téměř v každém stavení stával tkalcovský stav, na němž se tkalo domácí plátno a tím si lidé přivydělávali na obživu. Na polích se většinou pěstovaly brambory, žito a len. Len se podomácku zpracovával, předl a tkal na režné plátno.

Jako hlavní dopravní prostředek sloužil trakař, na němž se převáželo takřka všechno. Pole se orala hákem, tahaným převážně kravami. Prvního koně v obci měl údajně Josef Frýba z Podhájí čp. 10, který měl také první povoz. Bylo to kolem roku 1870. V dalších letech se úroveň zemědělství postupně začala zlepšovat. Trvalo to pěkných pár let, než se ruchadlo bratranců Veverkových (sestrojeno roku 1824), začalo používat na orání polí i v naší obci. Stalo se tak roku 1885. Orání ruchadlem oproti háku bylo snazší, méně namáhavé, ale především lépe obracelo a drobilo půdu. Na zdejších svažitých pozemcích se používaly již zdokonalené pluhů zvané obracáky, které umožňovaly odhrnovat půdu jen k jedné straně, a to proti svahu.

Na sklonku 19. století a na začátku století 20. ustupovalo mlácení obilí cepy a pořizovaly se mlátičky poháněné žentoury. V roce 1926 jich v obci bylo 21. Roku 1925 byla v Radimi zavedena elektřina a tamní zemědělci, kteří již dříve používali zážehové benzínové motory, přešli na motory elektrické. Tak několik zdejších zemědělců koupilo od radimských v roce 1926 tyto již nevyužívané motory. První měl Jan Frýba z Podhájí 2, dále následovali Gustav Sedláček, Josef Karásek, Václav Ducháček a i další. Jednoduché mlátičky se začaly upravovat na odsávání a na výfuk plev, později si zdejší zemědělci už koupili mlátičky s jednoduchým nebo dvojitým čištěním, kdy obilí padalo přímo do pytlů.

Velice namáhavou prací bylo vázání slámy od mlátičky. Sláma se vázala do povřísel zhotovených z dlouhé žitné slámy mlácené cepy. Osvobozením od této úmorné práce byly až výfukové řezačky nebo samovázací lisy. Měli je však pouze dva zdejší zemědělci.

Obilí se selo ručně na široko, byl to úkol nesnadný, aby obilí bylo stejnoměrně rozhozeno. Nevýhodou také bylo, že se obilí nezavlačelo do stejné hloubky a tím i nestejně vzházelo. Teprve po roce 1920 se v obci objevuje secí stroj. Zdejší zemědělci brzy poznali jeho přednosti, a pokud měli finanční možnosti tak si jej koupili také, ale více si secí stroje vypůjčovali.

Dozrálé obilí se sekalo nejprve srpem, pak kosou, která v naší obci byla používána velmi dlouho jak na sečení obilí tak i pícnin. Sečené obilí se odebíralo na hrstě a pak vázalo. Ze snopků se stavěly kumbálky. Ze žita a pšenice z desíti snopků - jeden uprostřed, dalších osm dokola a desátý sloužil jako stříška chránící obilní klasy za nepříznivě počasí. Stavění obilí do panáků byl velice chytrý nápad. V dřívějších dobách bylo pokosené obilí ponecháno na doschnutí v řádcích na zemi, což mělo tu nevýhodu, že se po dešti muselo obracet a při déle trvajícím mokřem počasí bylo nebezpečí, že v klasech poroste, čímž velice utrpěla jeho jakost. Sečení obilí kosou i odeírání byly práce namáhavé, zejména za horkého počasí. Teprve v roce 1938 si zdejší zemědělci začali obstarávat žací stroje. Postupně jejich počet vzrostl na šest. Byly to žací stroje travní upravené i na sečení obilí. Výhradně obilní žací stroj žádný zdejší zemědělec nevlastnil.

Je však nutno uvést, že obec již leží v podkrkonošském geologickém pásmu. Pozemky, většinou situované ve svazích, s jílovitou půdou s nedostatkem humusu, se těžko obdělávaly a byly také málo úrodné. Proto také výnosy zdejších zemědělců se nedaly porovnávat s výnosy zemědělců z okolních, níže položených vsí. V obci byli pouze drobní zemědělci, mezi nimi i kovozezemělci nebo drobní živnostníci, pro které úroda z několika kousků polí byla přilepšením k zajištění obživy. Jenom několik jich hospodařilo na výměře o něco větší než 5 hektarů. K zemědělským pracím i přepravě se používalo spřežení kravských a volských, pouze dva zemědělci vlastnili koně. Chudým rodinám poskytovala obživu hlavně koza - kozí mléko a kůzlata.

Nahrazovat ruční práci prací strojovou se dařilo jen pomalu, majetkové poměry to nedovolovaly. Lidé se hodně nadřeli. Sebe nešetřili, spíše šetřili krávy. Co šlo, vozilo se na trakaři, třeba i hnůj, a že to byly ve zdejších terénu výkony obdivuhodné, netřeba zdůrazňovat. Někteří pěstovali i ovoce (třešně, švestky, jablka). Peníze za prodané ovoce byly posílením příjmů vlastníků zahrad. Že to však byl výdělek zasloužený, o tom svědčí ta skutečnost, že s ovocem se chodilo na trh do Jičína pěšky, buď s nůsí na zádech nebo se vozívalo na trakaři. Obdobné to bylo i s máslem. Nadojené mléko se odstředovalo a smetana se stloukala na máslo. Z másla se utvořily tak zvané pülliberky (cca 250g). Radimáci chodívali pěšky s máslem na trh do Jičína, Tužínáci zase většinou do Nové Paky. Na zádech baťoh s košíkem - másílkem a v něm máslo, třeba i tvaroh, v ruce ještě tašku s vajíčky. Když krávy dobře dojily, tak se chodívalo každou neděli. Nejhorší cesty byly v zimě. Cesta byla dlouhá, pomalu ubývala, než se přešlo lesem na úbislavický kopec kolem sochy sv. Jana dolů do Úbislavic, pak Českou Prosečí k Zlámaninám a dále až do Nové Paky. V Pace byly otevřeny všechny obchody, navíc na náměstí bylo plno stánků s různým zbožím, takže každý měl možnost nakoupit si vše potřebné. Poté následovala cesta zpět. Máslo se prodávalo až do okupace, potom Němci nařídili veškeré nadojené mléko odvádět do mlékárny. Mléko v konvích odvázel do jičínské mlékárny zdejší zemědělec Josef Rejček koňským povozem.

Kronikář Tužina Miroslav Říha

POPISNÁ ČÍSLA V RADIMI

V květnovém čísle se budeme věnovat druhé „řadovce“ Okálu umístěných na bývalém pozemku Machytkových či chcete-li Kalouskových.

ČÍSLO 91 – MANŽELÉ PLUHAŘOVI

Prvními nájemci byla rodina Jiroušova, následně pak rodina Pluhařova (manželé Marcel – 1972 – a Monika - 1971 - s dcerami Alicí – 1993 a Monikou – 1998). V současné době je dům na prodej.

ČÍSLO 92 – VĚRA SÁLOVÁ

Majiteli byli Karel Sál (1951), který již nežije a Věra Sállová (1955) rozená Horčíčková. Ti měli děti Zuzanu (1979), Martinu (1981) a Michala (1982), V současné době zde bydlí Věra Sállová a její dcera Zuzana, provdaná Burešová a manželem Petrem (1972) z Valdic a dětmi Petrem (2001) a Karlem (2008).

ČÍSLO 93 – ČESTMÍR HÁTLE

Původními obyvateli byli Čestmír Hátle (1954) s nyní již nežijící manželkou Vlastou (1956) a dětmi Michalem (1976), Miroslavou (1977), provdanou Raisovou a Kateřinou (1989). V současné době zde bydlí Čestmír Hátle, dcera Miroslava s dětmi Sárrou (1998) a Dušanem (2003) a druhá dcera Kateřina.

ČÍSLO 94 – RODINA KARÁSKOVA

Majitelem objektu jsou manželé Karáskovi – Michal (1971) a Eva (1973) rozená Štefanová, kteří mají dvě dcery – Kristýnu (1996) a Pavlu (1997)

ČÍSLO 95 – MARTINA A RADEK ŘÍHOVI

Původními nájemci byli manželé Plockovi, ti se (se dvěma dcerami) odstěhovali do Miličevsi. Domek koupili manželé Říhovi – Radek (1974) a Martina (1975), rozená Sedláčková z Radimi s dcerami Terezou (2001) a Barborou (2007).

ČÍSLO 96 – MILOSLAVA A TOMÁŠ KULHÁNKOVI

Původně v tomto popisném čísle bydleli manželé Kortišovi se třemi syny. Od roku 2003 dům vlastní manželé Kulhánkovi - Tomáš (1981) a Miloslava (1981), rozená Šulcová z Tužína s dětmi Radkem (2003) a Nikolou (2007)

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE (ČERVEN 2014) DOKONČÍME KOMPLETNĚ VŠECHNA POPISNÁ ČÍSLA V RADIMI, CHCETE-LI NÁM, POMOCI, PIŠTE ČI TELEFONUJTE (nidrlovi@wo.cz nebo 603346410). Václavové Nidrlové

ZE ZÁPISNÍKU ROSNIČKY

rok	Teplota ráno	teplota odpoledne	jaké počasí bylo na Tužíně 17. května
2007	+ 8°C	+ 15°C	ráno déšť, odpo. polojasno, večer jasno a ráno přízemní mrazík
2008	+ 11°C	+ 23°C	polojasno, večer bouřka a déšť
2009	+ 10°C	+ 23°C	jasno po celý den
2010	+ 8°C	+ 13°C	oblačno, větrno, po vydatném dešti, na Moravě záplavy
2011	+ 11°C	+ 16°C	oblačný a zatažený den vystřídaly dny s 25°C a bouřky
2012	+ 1°C	+ 10°C	studené ráno a celý den oblačno, následně s teplotami až 28°C
2013	+ 16°C	+ 24°C	5 polojasných dnů vystřídalo ochlazení až na 13°C
2014	?	?	Oslava 120 let založení SDH

Zaznamenal kronikář M. Říha